

Przyjmuje się ogłoszenia do wszystkich gazet.

„Drwęca” wychodzi trzy razy tygodniowo w środę, piątek i niedzielę rano. — Przedpłata wynosi dla abonentów 2 500 mk. — — — — — z doręczeniem 2 600 mk. — — — — —

Cena pojedynczego numeru 200 marek.

Cena ogłoszeń: Wiersz w wysokości 1 milimetra na stronie 6-linowej 200 mk., na stronie 3-linowej 600 mk., w tekście na 2 i 3-iej stronie 1300 mk., na stronie 1 1500 mk., przed tekstem 2000 mk. — — — — — Ogłoszenia z Niemiec w walucie niemieckiej. — — — — —

Druk i wydawnictwo: „Drwęca” w Nowemnieście.

Redaktor odpowiedzialny: M. Bogusławska w Nowemnieście.

Zamach na Kościół katolicki.

Świat katolicki w Polsce baczniejszą niż dotąd winien poświęcić uwagę sprawom, które głęboko wrzynają się w dziedzinę religii a zwłaszcza Kościoła katolickiego i mimo pozorów obiektywności i sprawiedliwości wprowadzają do życia państwowego momenty, widzące prostą drogą do „Kulturkampf”. Przed niedawnym czasem wniósł rząd p. Sikorskiego do Sejmu projekt ustawy o podziale Ministerstwa Oświaty i Wyznań i przyłączenie spraw wyznaniowych do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. W krótkim uzasadnieniu nadzwyczaj domoslego projektu rząd pisze, że „dotychczasowa organizacja kompetencji Ministerstwa Wyznań Religijnych polegała na wzorze państw, w których pewne wyznania było uznanem za kościół państwowy. Z tej zasady wychodząc, agendy wykonania nadzoru i opieki w sprawach wyznaniowych oceniano przedewszystkiem ze stanowiska wychowania młodzieży i łączono ze sprawami szkolnictwa. Podstawy prawne rozwoju wyznań, określone artykułami 111—116 konstytucji stworzyły jednak w tym przedmiocie zagadnienie państwowe publicznie prawne o charakterze wybitnie politycznym i społecznym, odsuwając w całokształcie tych spraw wymogi wychowawcze na drugi plan. Stąd też sprawy wyznaniowe nie rozłącznie się wiążące z ogólną administracją państwa muszą być z nią w jednym ręku i w jednej odpowiedzialności Ministerstwa Spraw Wewnętrznych połączone”.

Nie można powiedzieć, że uzasadnienie rządowe jest bardzo jasne, a już wcale twierdzić nie można, aby ono mogło być słusznym. Dziwnym zbiegiem okoliczności tak się stało, że mimo wymagania konstytucji, ażeby wszystkie ustawy, jakiegokolwiek w Polsce uchwalano, w przeciagu dwóch lat uwzględniono z brzmieniem konstytucji, rządowi ani się śniło terminu dotrzymać i dotąd żadna niemal ustawa nie jest uzgodniona z konstytucją.

Sprawa powyższa niewątpliwie wydaje się dla rządu drobną. Tymczasem przeniesienie spraw wyznaniowych z jednego Ministerstwa do drugiego a go raczej utrudni rządowi pracę, aniżeli ułatwi. Zwłaszcza wobec wciąż jeszcze tworzącej się organizacji Ministerstw, rozdzielenie Ministerstw, przydzielenie

części jednego Ministerstwa do drugiego, powoduje zawsze zastoje, trudności i powikłania. W interesie zatem spokojnego rozwoju i rozrostu naszej organizacji państwowej raczej byłoby pożądanem nie dokonywać takich zmian.

A może ona rzeczywiście jest konieczną? W przytoczonych przez rząd artykułach reguluje konstytucja stosunek Kościoła do Państwa. Do tych artykułów dostosować się musi przyszłe ustawodawstwo szkolne. Jak wiadomo, ustawodawstwo to, tak jak dotąd inne ustawy, nie jest jeszcze uzgodnione z konstytucją. Z tego tytułu nie ma powodu do zmiany. W innych państwach, gdzie stosunek kościoła do państwa o wiele więcej jest luźnym aniżeli u nas, mimo to sprawy oświaty i wyznań pozostają pod opieką tegoż ministerstwa. I u nas przywykło się do Ministerstwa Wyznań i Oświaty, a liczne więzy, które wiążą oświatę z wyznaniem, sprawiają że rozdział raczej wywołałby mnóstwo niedogodności zarówno na polu szkolnym jak i na polu oświatowym.

Dla czegoż zatem ten pospiech w rządzie Sikorskiego?

Otóż jedyne słusze przypuszczenie jest to, że rząd Sikorskiego wniósł ustawę tę pod presją swoich przyjaciół i popleczników lewicowych i bezwyznaniowych, którym zależało na tem, aby o ile możliwości jeszcze za czasów przewagi lewicy dokonać na ważnym punkcie podjęcia wpływów wszelkich wyznań, a w pierwszym rzędzie Kościoła katolickiego, usuwając wpływ religijny ze szkoły.

Odlączenie spraw wyznaniowych od oświatowych w pierwszym rządzie ma na celu zeświadczenie szkoły, oraz utwierdzenie wszystkich postulatów liberalnych, bezwyznaniowych, żydowskich i masonskich.

Z drugiej zaś strony wniosek ten wybitnym jest wyrazem dążności tych samych kół do poniżenia, degradowania i umniejszenia znaczenia Kościoła katolickiego gdziekolwiek można. Przydzielając sprawy wyznaniowe do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, traktuje się sprawy wyznań, a zatem i Kościoła katolickiego tak jak sprawy jakiegokolwiek stowarzyszeń, t. zn. poniża się sprawy Kościoła katolickiego i zdównuje prawnie z wszelkimi stowa-

rzyszeniami sportowem, śpiewaczemi, teatralnemi itd. Jest to zarazem dążenie ku temu, by o ile możliwości Państwo z religijną stroną życia swoich obywateli nie miało żadnego kontaktu, a tylko regulowało zewnętrzne jego objawy. Dążności tego rodzaju idą oczywiście po myśli ludzi, którzy dla kwestji religijnej nie mają zrozumienia, którzy absolutnie nie odczuwają, że instytucja Kościoła katolickiego, która stworzyła podwaliny kulturalne dla większości obywateli państwa polskiego, która tworzy dla wszystkich niemal Polaków jeden z najdroższych skarbów serca i sumienia, nie może być tak traktowaną i narówni stawianą jak związek towarzysystw sportowych, towarzystwa oświatowe, rolnicze lub inne. Tych motywów może nie zrozumie bezwyznanowiec, katolik jednakowoż dążenie do poniżenia Kościoła katolickiego, wychodzące od rządu polskiego odczuwa niezmiernie przykro i boleśnie.

Kościół katolicki historycznie ze szkołą i oświatą nierozłącznie jest związany. Podstawę oświaty społeczeństwu dawał Kościół katolicki. Nieprawdą jest, że konstytucja wymaga od państwa od szkoły. Przeciwnie, konstytucja, żądając by we wszelkich szkołach uczniowie do lat 18 otrzymywali naukę religji, nadzorowaną przez Kościół tego wyznania, do którego należą, stworzyła nowy łącznik pomiędzy szkołą a Kościołem. Zasada przeprowadzenia we wszystkich szkołach obowiązkowej nauki religji do 18 tego roku nie jest jeszcze przeprowadzona. My katolicy mamy prawo i mogliśmy się słuszuie spodziewać od rządu, ażeby przedkładano sejmowi projekty ustaw, zaprowadzające wszędzie religję w szkole, a nie projekty, które mają za zadanie przecinanie węzłów, łączących szkołą z Kościołem i obniżanie powagi Kościoła. Przeciwno projektowi rządowemu my katolicy oświadczamy się musimy z całą stanowczością i wymagać od posłów naszych, ażeby w tej kwestji odmowne zajęli stanowisko i nie pozwolili na przeprowadzenie w sejmie i senacie ustawy, idącej w kierunku projektu rządowego. My katolicy nie pozwolimy na to, ażeby pod pozorem stosowania się do konstytucji w pierwszym rządzie zabierano się do osłabiania znaczenia i wpływu Kościoła katolickiego.

Sprawiedliwe rządy Witosa.

Pisma socjalistyczne i lewicowe podniosły okropny krzyk, że po połączeniu się stronnictwa Piasta z prawicą, a więc chłopów z obszarnikami i fabrykantami, robotnik i drobny włościanin będzie musiał płacić straszne podatki, majątkarze zaś z ich krzywdą wyjdą wolno, albo też tylko słabiej obciążeni. Wolali więc socjaliści i wyzwoleńcy, że Witos zdradził lud i krwawicą jego tuczy bogaczy.

Alisi co się pokazało? Witos rządzi zaledwie dwa tygodnie, a przeprowadzone przez niego, w sejmie ustawy podatkowe, tak konieczne dla naprawy skarbu, pokazują, jak sprawiedliwa będzie zastosowana miara do warstw uboższych i zamożniejszych. Właśnie co uchwalony został podatek gruntowy dla majątków średnich i wielkich oraz dla najmniejszych gospodarstw. Dziejsze stawki dla tych obszarów były śmiesznie niskie i trzeba je było podwyższyć 100 razy. Ale podwyżka ta nie jest równą dla wszystkich. Więc włościanin, który powinien płacić do 50 tys. mk. rocznie, będzie płacił tylko 25 tys., taki zaś gospodarz, na którego przypadłoby od 50 do 200 tys. mk. rocznie będzie miał zniżkę o jedną piątą podatku. Natomiast większe majątki nie tylko, że płacą cały 100 krotny na nie przypadający podatek, ale zależnie od jego doniosłości dopłacają aż do 100 procent w górę podatku państwowego nie obowiązującego mniejszych własności i do 100 procent podatku samorządowego. Znaczy to, że większy obszarnik nie tylko od każ-

dego morga musi zapłacić całą 100 krotną stawką, ale oprócz tego w zależności od ilości tych morgów ma nałożony nowy ciężar aż do ponownego 100 krotnego podwyższenia.

Równocześnie zaś rada ministrów uchwalila i wniosła na zatwierdzenie sejmu projekt o podatku majątkowym, który wzrasta w miarę tego, jak ten majątek jest większy. Kto więc ma majątek otaksowany na 2 do 3 tysięcy złotych polskich (dziś 1 złoty polski równy 10 tys. marek) ten płaci 2 procent od niego, kto zaś posiada majątek wynoszący więcej niż 10 milionów złotych, ten musi zapłacić 10 procent czyli 1 milion złotych, co równa się 10 miliardom mk.

Niema więc przywileji dla bogaczy, jak krzyczą lewicowcy, chyba takie, że muszą w stosunku do uboższych płacić daleko więcej od każdego morga lub każdego tysiąca złotych.

Trudno odmówić Witosowi wielkiej postępowości w nakładaniu ciężarów podatkowych. Małe gospodarstwa prawie ich nie odczują, bo otrzymają ulgi, natomiast bogatsi te ulgi, będą musieli 100 krotnie wyrównać. Płacić muszą wszyscy, bogaci czy ubodzy, bo wszyscy korzystają z urządzeń państwowych, sądów i szkół oraz z obrony ich życia i mienia.

Ale sprawiedliwy podział ciężarów jest tak jasny, że tylko ludzie złej woli go widzieć nie mogą. A na takich fałszywej opinji niema innej rady, jak zatkać sobie uszy i iść do swej roboty. W. G.

Kłamiwe komunikaty w sprawie ustawy o uposażeniu pracow. państwowych.

Prasa lewicowa dla zdyskredytowania obecnej większości polskiej w sejmie, rozszerza w oddanej sobie prasie kłamiwe wiadomości co stanowiska stronnictw prawicy wobec ustawy o uposażeniu pracowników państwowych.

W komunikatach tych twierdzi się, że stronnictwa prawicy zwalczały projekt rządowy dopóki był rząd p. Sikorskiego, natomiast obecnie wobec zmiany rządu projekt ten popierają. Dla zdemaskowania tendencyjnie kłamiwej roboty prasy lewicowej mającej na celu sianie nieufności do stronnictw narodowych wśród szerokiej warstw państwowych należy stwierdzić co następuje:

Przedstawiciele poszczególnych stronnictw tak prawicowych jak i lewicowych już na pierwszym posiedzeniu podkomisji budżetowej zajmowali wobec projektu rządowego stanowisko samodzielne, aczkolwiek brali projekt ten za podstawę do dyskusji, wprowadzając jednak do poszczególnych artykułów poprawki, zgłoszone przeważnie przez Centralny Komitet Pracowników Państwowych. Bardzo szczegółową dyskusję wywołała tablica uposażeń artykułu 3, do której oprócz projektu rządowego zgłoszone były dwa wnioski: mianowicie tablica C. K. P. P. i tablica posła Paczkowskiego z Chr. Demokracji. Na tablicę Cent. Kom. Prac. Państw.

Wyciąg z rejestrów stanu cywilnego.

Urodzenia: Bogusław Bąk (10 czerwiec 23r.) Fadesz Jan Antoni Znaniecki (12 czerwiec 23r.) Helena Anna Grzeszkiewicz 15. czerwiec 23r.)
Ślub: Maksymilian Jędrzejewski i Helena z Rochowskich.
Śmierci: Franciszka Igielska (66 lat) Stanisław Marchlewski (28 lat) Adam Flaszynski (70 lat) Bronisław Chabrowski (17 lat) Czesław Curlanis (4 lata)

Ruch towarzystw.

Nowemiasto. Nadzwyczajne „Walne Zebranie“ Tow. Młodzieży kř. odbędć się w dzień św. Piotra i Pawła o godz. 4 i pół w zwykłym lokalu.

Poznański Targ na bydło.

Notowania Rzeźni miejskiej.

Dnia 15. czerwiec spędzono na targowisko Rzeźni miejskiej: Wołów 14. Bubał 60. Bydła 139. Cieląt 190. Świń 2-8 Prosiąt 455. Owiec 150. Kóz 70

Płacono za 100 kilo żywej wagi:

Za bydło rog.	I kl.	880000—	mk.
" "	II kl.	750000—760000	" "
" "	III kl.	660000—680000	" "
„ cielęta	I kl.	700000—	" "
" "	II kl.	620000—640000	" "
" "	III kl.	560000—	" "
„ owce	I kl.	—	" "
„ owce	II kl.	640000—660000	" "
„ owce	III kl.	560000—580000	" "
„ kozy sa sztukę	—	—	" "
„ świnię	I kl.	1100000—1120000	" "
„ świnię	II kl.	1040000—1060000	" "
„ świnię	III kl.	980000—	" "
„ prosiąt za parę	—	350000=40000	" "

Ceny złota

z dnia 23. czerwiec 1923 r.
 Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa płaciła 23. VI. za rubla złoteo 46,610 mk. pol. markę złotą 29,657, austriacką koronę złotą 18,355, mk z złotą jednostką monetarną Unji łacińskiej Frank złoty) 17,481 mk. gram czystego kruszczu 60,220 mk.

Gielda Warszawska

Warszawa, 25. 6. Dolary 110000—111000 w żąd. 72500. Funtų ang. 508000—290000. Franki fr. 6800. Franki belg. 5800—4900. Franki szwajc. 19720. Marki niem. got. 0 73. wypl. 0,85 i pół do 0,80 w żąd. 0,82 i pół. Liry włoskie 4950. Korony czesk. 3300. Korony austrj. 1,14. Rbl. złoty 60,000. srebrny 34,000 Bilon 16,400 Bukareszt 290. Tendencja mocna

Kowal Franciszek Murawski z Cichego pow. Lubawa, wniósłby po myśli § 927 kod. cyw. wszczęto postępowanie wywoławcze celem wykluczenia właścicieli budynku mieszkalnego zapisanego w księdze gruntowej Ciche karta 3.

Zapisanych w księdze gruntowej Ciche karta 3 jako właścicieli tego gruntu Jana Paczkowskiego, Walentyna Paczkowskiego i Marjanę Maciejowską z domu Paczkowską, która z mężem swem Michałem Maciejowskim żyje w spólności majątkowej wzywa się, by najpóźniej w terminie wywoławczym wyznaczonym na dzień

28. września 1923 o godz 10 przedpoł.

przed Sądem Powiatowym w Nowemmieście pokój nr. 5 zgłosili swe wprawnienia w przeciwnym bowiem razie nastąpi ich wykluczenie.

Nowemiasto, dnia 21. czerwiec 1923 r.

Sąd Powiatowy.

Obelgę

rzuconą na praczkę Zieleniską

odwołuję.
 Kamińska.

14 mórg pełnej

koniczyny

mam na sprzedaż. Kupujący zechcą się zgłosić w środę d. 27. IV. 23. r. o godz. 2 po poł.

Babska, Omule.

Zgubiłem tymczasowe zaświadczenie demobilizacyjne.

Znalazca zechce oddać za wynagrodzeniem

Jan Smoliński Otręba,
 pow. Lubawa.
 26. 6. 23.

Zgubiłem papiery

wojskowe.

Znalazca zechce oddać za wynagrodzeniem.

Wacław Ługiewicz,
 Prątnica.
 26. 6. 23.

Mam polowego

psa

dobrej rasy 7 mies. stary na sprzedaż.

Sendobry, Zajęczoowa

Wszelkie oprawy książek

wykonuje

Drukarnia „Drwęcy“

Tel. 8 Nowemiasto Tel. 8.

w swej dobrze urządzonej
introligatorni.

Grudziądzka Centrala Instalacyjna
 wł. Józef Kręcki
 Telefon 167. Grudziądz Telefon 167.
 Biuro Główne Klasztorna 3.

Biuro Inżynierskie do zakładania urządzeń elektrycznych.
 Fabrykacja nowoczesnych lamp i żyrandoli.

Wykonywanie instalacji siły i światła elektr.
 Dostawa maszyn elektr., aparatów do grzania i gotowania materiałów instalacyjnych, Elektryfikacja większych i mniejszych warsztatów rolniczych, młynów i tartaków.

Warsztat reparacyjny.
 Na żądanie wysyła się wyszkolonych monterów na prowincje.
 Nowe nawijanie silników.

Konta bankowe:
 P. K. O. 204117 Bank Dyskontowy Grudziądz,
 Bank Handlowy.

Dnia 7 lipca br.
 o godz. 4-tej po poł.
 w oberży pana Michałskiego w Gwiżdżinach odbędzie się

wpdzierżawienie polomania.

Warunki wyłożone w Sołectwie
 Gwiżdżiny 23. VI. 1923.
Sołtys.

Majątki ziemskie Domy i Wille
 poszukuje dla poważnych reflektantów z gotówką

INFORMATOR

Toruń, ulica szeroka 46, telef. 323

Złatwia także wywiady i Korespondencje i przyjmuje zastępstwa poważnych firm

„INFORMATOR“
Pomorska Centrala Dedektywów

DRUKARNIA „DRWĘCY“

TELEFON NR. 8

WYKONUJE SZYBKO I GUSTOWNIE
 KOPERTY Z FIRMA, POCZTÓWKI, BILETY
 WIZYTÓWKI, RACHUNKI, LISTY, PROGRAMY, ZAPROSZENIA, CYRKULARZE,
 ODEZWY, TABELĘ RÓZNEGO RODZAJU,

PROSPEKTY, AFISZE, PODRĘCZNIKI,
 DYPLOMY, WOGOLE WSZELKIE DRUKI
 DLA KUPIECTWA, PRZEMYSŁU, BANKÓW I STOWARZYSZEŃ PO CENACH
 PRZYSTĘPNYCH

NO WEMIASTO - POMORZE RYNEK NR. 4.